

Wykonanie planu dochodów i wydatków

W roku budżetowym 2005 kontynuowano wdrożoną z dniem 1 stycznia 2004 r. nową ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹, dzięki której nastąpiła dalsza decentralizacja zadań i środków publicznych oraz zwiększył się udział samorządów w dysponowaniu środkami publicznymi. Podobnie jak w roku 2004, ograniczono zakres dotacji na finansowanie i dofinansowanie zadań własnych powiatów i miast na prawach powiatu. Samorządy otrzymały większe dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i od osób prawnych (CIT), w tym powiaty w związku z podwyższeniem procentowym udziału w PIT o 1,83 punktu procentowego. Kontynuowany był zakres finansowania zadań z dochodów własnych wprowadzony w 2004 roku. Wprowadzone zwiększenie zadań gmin, finansowanych w formie dotacji celowych dotyczyło m.in.: świadczeń rodzinnych² oraz kosztów ich obsługi, składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne, a także przyznawania i wypłat zaliczek alimentacyjnych³.

W skali kraju dochody jednostek samorządu terytorialnego (JST) wzrosły o 12,5% w porównaniu do 2004 r., w tym dochody własne wzrosły o 16,6%. Wzrost dochodów pozytywnie oddziaływał na przyspieszenie tempa wzrostu wydatków majątkowych, które zwiększyły się o 21,3% (ich udział w wydatkach ogółem wzrósł z 16,6% w 2004 r. do 17,8% w 2005 r.), a także na osłabienie tempa wzrostu zadłużenia samorządów wszystkich szczebli i obniżenie wskaźnika ich zadłużenia z 21,8% w 2003 r. i 20,9% w 2004 r. do 20,6% w 2005 roku.

Podobnym zmianom uległy budżety dolnośląskich JST. Ich dochody w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły łącznie o 13,4%, w tym dochody własne o 19,1%. Wzrost dochodów własnych zapewnił zwiększenie samodzielności JST w dysponowaniu środkami publicznymi, co wyraziło się wzrostem udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem o 0,1 punktu proc. (z 15,8% w 2004 r. do 15,9% w 2005 r.), przy jednoczesnym spadku poziomu wskaźnika zadłużenia o 3,2 punktu proc. (z 26,8% w 2004 r. do 23,6% w 2005 r.).

Dochody dolnośląskich JST w 2005 r. były łącznie o 986.037 tys. zł wyższe od dochodów uzyskanych w 2004 r., a ich wzrost określiły dochody z tytułu:

- udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) — wyższe łącznie o 215 mln zł (o 19,3%), w tym w budżetach powiatów wyższe o 51,4 mln zł (o 44%), w budżetach miast na prawach powiatu — o 69,9 mln zł (o 15%), w budżetach gmin miejskich — o 44 mln zł (o 16,9%), gmin miejsko-wiejskich — o 25,9 mln zł (o 17,2%), gmin wiejskich — o 18,6 mln zł (o 21,7%), a w budżecie województwa o 5,9 mln zł (o 15%);
- zwiększonego udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) — wyższe łącznie o 70,4 mln zł (o 20,2%), w tym wyższe: w budżecie województwa samorządowego o 31,4 mln zł (o 13,2%), w budżetach powiatów o 2,4 mln zł (o 25,1%), w budżetach miast na prawach powiatu o 4,6 mln zł (o 7,8%), w budżetach gmin miejskich o 20,6 mln zł (o 99,5%), gmin miejsko-wiejskich o 9,8 mln zł (o 63,3%), a gmin wiejskich o 1,5 mln zł (o 30,7%);

¹ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 203, poz. 1966).

² Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. Nr 228, poz. 2255 ze zm.), obowiązująca od 1 maja 2004 roku.

³ Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz.U. Nr 86, poz. 732 ze zm.), obowiązująca od 1 czerwca 2005 roku.

- dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej, innych zadań zleconych gminie ustawami, oraz na realizację własnych zadań bieżących gmin, które w porównaniu z 2004 r. wzrosły o 202,5 mln zł (o 41,9%);
- wpływów z różnych dochodów oraz dywidend i kwot uzyskanych ze zbycia praw majątkowych — wzrost o 363,6 mln zł; wpływy z różnych dochodów obejmowały m.in. zwrot środków z wydatków niewygasających, dobrowolne wpłaty na utrzymanie dróg czy należności z tytułu nieterminowego wykonania robót, natomiast kwoty uzyskane ze zbycia praw majątkowych dotyczyły głównie dochodów miasta Wrocławia — 284,7 mln zł.

Wzrost dochodów z tytułu udziałów JST w PIT i CIT (łącznie o 19,5%) jest kontynuacją zmian wdrożonych od 1 stycznia 2004 r. nową ustawą o dochodach JST, mającą na celu zwiększenie dochodów własnych jednostek wszystkich szczebli.

Jednocześnie w 2005 r. zmniejszeniu uległy między innymi:

- dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu i miast na prawach powiatu o 60,7 mln zł (spadek o 41%);
- dotacje z funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych o 15,5 mln zł (spadek o 27,1%).

W 2005 r., podobnie jak w roku ubiegłym, na wzrost dochodów i wydatków inwestycyjnych JST oddziaływała możliwość otrzymania środków z budżetu Unii Europejskiej na dofinansowanie wydatków strukturalnych. Po przystąpieniu do Unii Europejskiej, w dalszym ciągu przysługiwały Polsce środki z tzw. funduszy przedakcesyjnych (ISPA, SAPARD, PHARE), występujące w budżetach JST także w latach poprzednich, oraz środki z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, przeznaczone na finansowanie programów i projektów realizowanych w ramach ZPORR i sektorowych programów operacyjnych (SPO).

Dolnośląskie JST otrzymały w 2005 r. środki z funduszy pomocowych UE w wysokości 132,2 mln zł, tj. o 70,8 mln zł wyższe od uzyskanych w 2004 roku.

Poziom wykonania budżetu

W 2005 r. JST województwa dolnośląskiego uzyskały łącznie dochody w wysokości 8.341.174 tys. zł i wykonały wydatki w wysokości 8.121.049 tys. zł. Wykonanie planu dochodów zbliżone było do 100%, natomiast wykonanie wydatków wyniosło 94,5% planowanych wielkości.

Poziom dochodów i wydatków oraz procent wykonania planu w budżetach JST poszczególnych kategorii przedstawia tab. 1.

Tab. 1. DOCHODY I WYDATKI

Wyszczególnienie	Dochody		Wydatki		Procent wykonania planu	
	[tys. zł]				dochodów	wydatków
	plan	wykonanie	plan	wykonanie		
Ogółem	8 374 117	8 341 174	8 595 052	8 121 049	99,6	94,5
Gminy, w tym:	3 976 050	3 881 050	4 249 289	3 921 926	97,6	92,3
– miejskie	1 557 554	1 509 363	1 691 921	1 578 121	96,9	93,3
– miejsko-wiejskie	1 368 167	1 348 802	1 453 811	1 334 186	98,6	91,8
– wiejskie	1 050 329	1 022 885	1 103 557	1 009 619	97,4	91,5
Powiaty	1 193 913	1 201 223	1 278 240	1 216 796	100,6	95,2
Miasta na prawach powiatu	2 565 081	2 637 489	2 467 434	2 412 925	102,8	97,8
Województwo samorządowe	639 074	621 413	600 088	569 402	97,2	94,9

Wykonane dochody były łącznie o 32.943 tys. zł niższe, a wykonane wydatki niższe o 474.003 tys. zł od wielkości planowanych. Niewykonanie planowanych dochodów wystąpiło w budżetach 127 jednostek

(119 gmin, 7 powiatów i województwa). W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik wykonania dochodów był niższy o 0,4 punktu proc., a wskaźnik wykonania wydatków niższy o 0,9 punktu proc.

Wyższe wykonanie planu dochodów niż planu wydatków spowodowało zamknięcie roku budżetowego 2005 *per saldo* nadwyżką w wysokości 220.124 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 220.934,7 tys. zł.

Ustalono, że w 2005 r. spośród 196 dolnośląskich JST:

- 138 realizowało budżet z planowanym deficytem, a ostatecznie rok budżetowy deficytem zamknęło 85 (74 gminy, 9 powiatów, 2 miasta na prawach powiatu),
- 58 realizowało budżet z planowaną nadwyżką dochodów nad wydatkami, a ostatecznie rok budżetowy nadwyżką zamknęło 111 jednostek (92 gminy, 17 powiatów, 1 miasto na prawach powiatu i województwo samorządowe).

Analiza szczegółowa wskazuje, iż poprawa wyniku wyraziła się zamknięciem roku budżetowego:

- deficytem niższym od planowanego w 80 jednostkach,
- nadwyżką wyższą od planowanej w 47 jednostkach,
- nadwyżką przy planowanym deficycie w 55 jednostkach.

Wynik gorszy od planowanego dotyczył budżetów 14 jednostek i oznaczał pogłębienie deficytu w 3 jednostkach (Męcinka, Niechlów i Sulików), uzyskanie deficytu przy planowanej nadwyżce w 2 jednostkach (Jerzmanowa i Stoszowice) oraz niezyskanie pełnej kwoty planowanej nadwyżki przez 9 jednostek (Piechowice, Świeradów Zdrój, Ciepłowody, Czarny Bór, Janowice Wielkie, Chocianów, Mieroszów, Międzyzlesie i Żarów).

Wielkość i dynamika dochodów

Dochody 196 JST województwa dolnośląskiego w 2005 r. wyniosły łącznie 8.341.174 tys. zł. Dochody gmin dolnośląskich określiły 47%, dochody miast na prawach powiatu 32%, dochody powiatów 14%, dochody województwa samorządowego 7% tej kwoty (por. tabelę A na końcu opracowania).

W porównaniu z 2004 r. dochody dolnośląskich JST wzrosły o 13,4%, a więc o 0,9 punktu proc. więcej niż wszystkich JST w kraju (12,5%). Najwyższy wzrost dochodów (o 28,6%) uzyskało województwo samorządowe. Dochody powiatów wzrosły o 6,4%, miast na prawach powiatu o 20,7%, a dochody gmin łącznie o 9,1%, w tym: gmin miejskich o 16,3%, miejsko-wiejskich o 8,4%, a wiejskich o prawie 1%.

Zmiany w poziomie dochodów JST województwa dolnośląskiego w latach 2004 i 2005, w tym w przeliczeniu na 1 mieszkańca przedstawiono w tab. 2.

Tab. 2. DYNAMIKA DOCHODÓW

Wyszczególnienie	Dochody ogółem [tys. zł]		Dynamika dochodów (2004 = 100%)	Dochody na 1 mieszkańca* [zł]	
	2004	2005		2004	2005
Ogółem	7 355 136	8 341 174	113,4	2 540	2 886
Gminy, w tym:	3 557 845	3 881 050	109,1	1 722	1 883
– miejskie	1 298 233	1 509 363	116,3	1 559	1 823
– miejsko-wiejskie	1 244 614	1 348 802	108,4	1 743	1 894
– wiejskie	1 014 997	1 022 885	100,8	1 955	1 964
Powiaty	1 128 636	1 201 223	106,4	547	583
Miasta na prawach powiatu	2 185 345	2 637 489	120,7	2 631	3 180
Województwo samorządowe	483 310	621 413	128,6	167	215

* Według liczby mieszkańców na dzień 30 czerwca.

Dochody gmin w 2005 r. były wyższe łącznie o 323.204 tys. zł (o 9,1%) od uzyskanych w 2004 roku. Ustalono, że w 2005 r.:

- wzrost dochodów uzyskało 149 gmin (89,9% gmin), z tego: 69 wiejskich (tj. 87,3%), 31 miejskich (tj. 93,9%) i 49 miejsko-wiejskich (tj. 90,7%),
- zróżnicowanie wskaźnika dynamiki dochodów gmin kształtowało się następująco: od spadku o 61,1% (Osiecznica) do wzrostu o 101% (Wisznia Mała); w obu wskazanych gminach na spadek i wzrost dochodów oddziaływały wpływy z podatku od nieruchomości.

Analiza zmian poziomu dochodów JST według ważniejszych źródeł wskazuje, że wzrost dochodów był wynikiem wzrostu dochodów własnych o 19,1% i wzrostu dotacji celowych z budżetu państwa o 13,9%, w tym dotacji otrzymanych na realizację zadań związanych z wypłatą świadczeń rodzinnych.

Najwyższy wzrost dochodów własnych (o 40%) wystąpił w województwie samorządowym oraz w miastach na prawach powiatu (o 27,7%). Dochody własne gmin wzrosły łącznie o 9%. W gminach miejskich wzrosły o 18,5%, miejsko-wiejskich o 7,7%, a w gminach wiejskich spadły o 3,5% (oddziaływanie spadku dochodów własnych w gminach: Kobierzyce i Osiecznica).

Podobnie jak w 2004 r., pozytywne skutki oddziaływania nowej ustawy o dochodach najmniej widoczne są w budżetach gmin, co wyraziło się niewielkim wzrostem ich dochodów własnych, przy wzroście dotacji celowych o 31,5%.

Dynamikę ważniejszych źródeł dochodów przedstawiono w tab. 3.

Tab. 3. DYNAMIKA DOCHODÓW WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH ŹRÓDEŁ

Wyszczególnienie	Dochody w 2005 r. [tys. zł]			Dynamika dochodów (2004 = 100%)		
	dochody własne*	subwencja ogólna	dotacje celowe	dochody własne	subwencja ogólna	dotacje celowe
Ogółem	4 941 993	2 209 545	1 189 636	119,1	102,2	113,9
Gminy, w tym:	2 247 656	1 007 867	625 527	109,0	98,9	131,5
– miejskie	965 234	307 929	236 200	118,5	99,1	136,7
– miejsko-wiejskie	749 669	379 360	219 773	107,7	99,6	131,0
– wiejskie	532 753	320 578	169 554	96,5	97,9	125,4
Powiaty	354 169	595 557	251 496	125,4	106,1	88,3
Miasta na prawach powiatu	1 932 059	489 235	216 195	127,7	102,0	112,1
Województwo samorządowe	408 109	116 887	96 417	140,0	116,1	105,9

* Wraz z paragrafami: 236, 246, 270, 290, 609, 628, 629, 630, 665 podobnie jak w 2004 r. zaliczonymi do dochodów własnych (przed rokiem 2004 zaliczane były do dotacji).

Łączna kwota subwencji ogólnej przekazanej dolnośląskim JST w 2005 r. w porównaniu do 2004 r. wzrosła o 2,2%. Ustalono, że część wyrównawcza subwencji ogólnej zmniejszyła się o 6,4%, a największy jej spadek dotyczył budżetów miast na prawach powiatu (17,3%) i budżetu województwa (12,7%). W gminach kwota części wyrównawczej subwencji ogólnej zmniejszyła się o 3,7%, w powiatach o 7,7%. Zmniejszenie subwencji wyrównawczej oznacza, że JST województwa dolnośląskiego uzyskują wyższy niż JST w kraju wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca.

Łączna kwota subwencji oświatowej wzrosła o 51,7 mln zł, z tego w powiatach o 37,9 mln i województwie 11,8 mln zł. Zmniejszenie subwencji oświatowej odnotowano w gminach, w tym: miejskich o 5,4 mln zł, w wiejskich o 7,1 mln zł, co było wynikiem zmniejszenia się liczby uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach, a zwiększenia w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiaty i szkołach wyższych (województwa).

Część równoważąca subwencji ogólnej przeznaczona na uzupełnienie dochodów gmin w związku ze zmianą finansowania zadań, w tym wydatków związanych z pomocą społeczną (np. dodatki mieszkaniowe) czy też z oświetleniem ulic, placów i dróg, wzrosła o 11,7 mln zł (o 75%). W miastach na prawach powiatu część równoważąca — przeznaczona na uzupełnienie dochodów powiatów z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zróżnicowaniem sieci dróg powiatowych — wzrosła o 3,8 mln zł (o 65%). W województwie samorządowym część regionalna — przeznaczona na wyrównywanie różnic, wynikających z różnego potencjału dochodowego, gęstości zaludnienia, powierzchni dróg publicznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca czy stopy bezrobocia — wzrosła o 9,2 mln zł (o 33%).

W 2005 r. do wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą dla gmin zobowiązanych było 9 gmin: Bogatynia, Brzeg Dolny, Jerzmanowa, Kobierzyce, Kunice, Lubin, Polkowice, Rudna i Warta Bolesławiecka — łącznie na kwotę 23,4 mln zł, a do wpłat na część równoważącą dla powiatów — 2 powiaty: lubiński i głogowski oraz wszystkie miasta na prawach powiatu — łącznie na kwotę 27,2 mln zł.

Dynamikę subwencji ogólnej przedstawiono w tab. 4.

Tab. 4. DYNAMIKA SUBWENCJI OGÓLNEJ

Wyszczególnienie	Subwencja ogólna	Z tego:					
		część oświatowa	część wyrównawcza	z tego:		część równoważąca*	część rekompensująca
				podstawowa	uzupełniająca		
Ogółem	102,2	102,9	93,4	97,6	69,4	129,6	3,5
Gminy, w tym:	98,9	99,1	96,3	102,2	9,9	175,5	3,4
– miejskie	99,1	98,0	89,5	100,0	9,6	201,7	87,2
– miejsko-wiejskie	101,0	101,7	100,0	102,9	9,7	132,2	0,0
– wiejskie	96,3	97,2	95,8	102,5	10,2	299,0	0,0
Powiaty	106,1	108,2	92,3	92,8	90,6	102,2	—
Miasta na prawach powiatu	102,0	102,1	82,7	0,0	83,0	165,5	5,7
Województwo samorządowe	116,1	134,3	87,1	83,4	0,0	133,0	—

* Dla województwa jako regionalna.

Struktura dochodów

Wzrost dochodów własnych JST województwa dolnośląskiego (o 19,1%) spowodował wzrost ich udziału w strukturze dochodów z 56,4% w 2004 r. do 59,2% w 2005 r. (w stosunku do 2003 r. oznacza to wzrost o 10,1 punktu proc.) Ustalono, że wzrost udziału dochodów własnych dotyczył budżetów 126 jednostek. W budżetach 67 jednostek udział dochodów własnych zmniejszył się, a zwiększył udział dotacji (16 gmin miejskich, 22 miejsko-wiejskich, 28 wiejskich i jeden powiat).

Strukturę dochodów jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego oraz tempo ich zmian w latach 2003–2005 przedstawiono w tab. 5.

Tab. 5. STRUKTURA DOCHODÓW I TEMPO ZMIAN

Wyszczególnienie	Dochody własne			Subwencja ogólna			Dotacje celowe			Tempo zmian					
										dochodów własnych		subwencji ogólnej		dotacji celowych	
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	3–2	4–3	6–5	7–6	9–8	10–9
	[%]									[punkty procentowe]					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Ogółem	49,1	56,4	59,2	34,8	29,4	26,5	16,1	14,2	14,3	7,3	2,8	-5,5	-2,9	-1,9	0,1
Gminy, w tym:	56,8	58,0	57,9	32,0	28,6	26,0	11,2	13,4	16,1	1,2	-0,1	-3,3	-2,7	2,1	2,7
– miejskie	61,9	62,7	63,9	27,1	23,9	20,4	11,0	13,3	15,6	0,9	1,2	-3,2	-3,5	2,3	2,3
– miejsko-wiejskie	54,7	55,9	55,6	34,1	30,6	28,1	11,1	13,5	16,3	1,2	-0,3	-3,5	-2,5	2,3	2,8
– wiejskie	51,9	54,4	52,1	36,4	32,3	31,3	11,7	13,3	16,6	2,5	-2,3	-4,1	-0,9	1,6	3,3
Powiaty	10,5	25,0	29,5	53,9	49,7	49,6	35,7	25,2	20,9	14,6	4,5	-4,1	-0,2	-10,5	-4,3
Miasta na prawach powiatu	62,8	69,2	73,3	28,6	21,9	18,5	8,6	8,8	8,2	6,4	4,0	-6,7	-3,4	0,3	-0,6
Województwo samorządowe	15,8	60,3	65,7	39,5	20,8	18,8	44,7	18,8	15,5	44,5	5,4	-18,6	-2,0	-25,9	-3,3

Założeniem nowej ustawy o dochodach było zwiększenie udziału dochodów własnych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego a ograniczenie zakresu dotacji oraz subwencji ogólnej. Wykonanie budżetów dolnośląskich JST za rok 2005 potwierdza konsekwentną realizację założeń tej ustawy. Ustalono, że w budżetach JST za rok 2005 w porównaniu do 2004 r. zwiększył się udział dochodów własnych o 2,8 punktu proc., dotacji celowych o 0,1 punktu proc., natomiast zmniejszył się udział subwencji ogólnej o 2,9 punktu proc. Wykonanie budżetów powiatów, miast na prawach powiatów oraz województwa wykazuje wzrost udziału dochodów własnych, odpowiednio o: 4,5, 4,0 i 5,4 punktu proc., spadek udziału subwencji ogólnej odpowiednio o: 0,2, 3,4 i 2,0 punktu proc. i spadek udziału dotacji celowych odpowiednio o 4,3, 0,6 i 3,3 punktu proc. Wykonanie budżetów gmin za 2005 rok nie stanowi potwierdzenia oczekiwa-

nych efektów nowej ustawy o dochodach, bowiem w gminach miejskich wzrost udziału dochodów własnych był wolniejszy od wzrostu dotacji celowych, a w budżetach gmin miejsko-wiejskich i wiejskich udział dochodów własnych zmniejszył się odpowiednio o 0,3 i 2,3 punktu proc.

Poziom dochodów na 1 mieszkańca

Realizacja budżetów w 2005 r. nie zmniejszyła zróżnicowania poziomu dochodów gromadzonych w budżetach JST na poszczególnych szczeblach. Zróżnicowanie poziomu dochodów:

- 166 gmin kształtowało się od 3,4 mln zł (Platerówka) do 234,5 mln zł (Wałbrzych),
- 26 powiatów: od 24,5 mln zł (powiat górowski) do 108,8 mln zł (powiat kłodzki),
- 3 miast na prawach powiatu: od 225,6 mln zł (Jelenia Góra) do 2.141,9 mln zł (Wrocław).

Poziom dochodów przypadający na 1 mieszkańca w regionie wyniósł 2.886 zł i zwiększył się w porównaniu do 2004 r. o 346 zł. Poziom dochodów na 1 mieszkańca określiły: dochody własne w wysokości 1.710 zł (59%), subwencja ogólna w wysokości 764 zł (27%) dotacje celowe w wysokości 412 zł (14%). Najwyższy wzrost dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca (o 549 zł) uzyskały miasta na prawach powiatu. Dochody gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe łącznie o 161 zł, w tym w gminach miejskich wyższe o 264 zł, miejsko-wiejskich o 151 zł, natomiast w gminach wiejskich tylko o 9 zł (por. tab. 2).

Zróżnicowanie dochodów przypadających na 1 mieszkańca określono w następujących granicach:

- gminy: od 1.289 zł do 4.375 zł w tym:
  - w 33 gminach miejskich: od 1.289 zł (Pieszyce) do 3.976 zł (Karpacz),
  - w 54 gminach miejsko-wiejskich: od 1.445 zł (Gryfów Śląski) do 4.375 zł (Polkowice),
  - w 79 gminach wiejskich: od 1.513 zł (Dzierżonów) do 3.829 zł (Jerzmanowa);
- powiaty: od 437 zł (polkowicki) do 840 zł (milicki),
- miasta na prawach powiatu: od 2.547 zł (Legnica) do 3.367 zł (Wrocław).

Ustalone przedziały dochodów na 1 mieszkańca wskazują największe zróżnicowanie poziomu dochodów gromadzonych w budżetach gmin, w tym gmin miejsko-wiejskich (por. tabelę B na końcu opracowania).

Finansowanie z udziałem środków UE

Na pierwsze lata członkostwa w Unii została opracowana strategia społeczno-gospodarcza Polski w kompleksowym dokumencie „Narodowy Plan Rozwoju 2004–2006”. Określono w niej udział środków UE i krajowych w finansowaniu poszczególnych programów operacyjnych, zapewniający wspomaganie osiągnięcia i utrzymanie w dłuższym okresie wysokiego poziomu PKB, zwiększanie poziomu zatrudnienia, włączanie Polski w europejskie sieci infrastruktury transportowej i informacyjnej oraz zmniejszanie różnic w poziomie rozwoju regionalnego. Łączna suma środków publicznych (zarówno krajowych, jak i wspólnotowych), jakie mogą być zaangażowane w realizację Narodowego Planu Rozwoju 2004–2006, sięga kwoty 17.673 mln euro. Na dostępne środki wspólnotowe składają się: finansowanie ZPORR oraz sześciu programów operacyjnych⁴ realizowanych w ramach Podstaw Wsparcia Wspólnoty w wysokości 8.275,8 mln euro, finansowanie dwóch Inicjatyw Wspólnoty (Interreg oraz Equal) w wysokości 355,3 mln euro oraz środki

⁴ SPO Wzrost konkurencyjności gospodarki, SPO Rozwój zasobów ludzkich, SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, SPO Rybołówstwo i przetwórstwo ryb, SPO Transport — Gospodarka morska, Program Operacyjny — Pomoc techniczna.

Funduszu Spójności wynoszące 4.178,6 mln euro. Ponadto do 2006 r. (zasada n + 2) dostępne jest dofinansowanie ze środków przeznaczonych na realizację programów przedakcesyjnych.

Zastosowanie, zgodnie z obowiązującą klasyfikacją budżetową, wyróżnienia w paragrafach dochodów i wydatków środków związanych z finansowaniem programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (określonych dalej jako środki UE), w tym:

- środków na realizację programów przedakcesyjnych wyróżnionych paragrafem z końcówką „1” (właściwą dla środków UE) i „2” (właściwą dla środków krajowych),
- środków na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności z końcówką „8” (dla środków UE) i „9” (dla środków krajowych),

pozwała na ustalenie finansowego zakresu ich realizacji w budżetach JST.

Jak wynika z rocznych sprawozdań z wykonania dochodów (Rb-27S) i wykonania wydatków (Rb-28S), przedłożonych przez JST województwa dolnośląskiego, w 2005 r. programy i projekty z udziałem środków pochodzących z budżetu UE realizowało w swoich budżetach 150 (76,5%) jednostek. Łączna kwota wydatków związanych z realizacją projektów wyniosła 344.516 tys. zł, a otrzymane środki (środki UE i współfinansowania krajowego) wyniosły 174.332 tys. zł.

Dochody JST województwa dolnośląskiego z tytułu otrzymania środków z budżetu UE wraz z dofinansowaniem krajowym i wydatki na realizację programów i projektów w 2005 r. przedstawiono w tab. 6.

Tab. 6. FINANSOWANIE Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW UE

Wyszczególnienie	Dochody				Wydatki			
	środki UE *		środki krajowe (współfinansowanie) **		finansowane ze środków UE *		finansowanie krajowe **	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
	[tys. zł]							
Ogółem	61 344	132 166	20 171	42 166	83 707	194 762	81 285	149 754
Gminy, w tym:	17 707	71 666	15 921	25 435	34 990	72 226	54 683	64 204
– miejskie	4 398	26 804	842	5 065	4 817	29 664	6 128	28 584
– miejsko-wiejskie	11 643	25 139	8 879	8 276	18 444	21 198	21 901	18 198
– wiejskie	1 666	19 722	6 200	12 094	11 728	21 364	26 655	17 421
Powiaty	4 740	13 997	2 914	6 443	4 665	17 398	6 545	9 499
Miasta na prawach powiatu	38 209	40 573	147	1 270	32 139	70 082	3 136	37 722
Województwo samorządowe	687	5 930	1 190	9 019	11 913	35 056	16 921	38 329

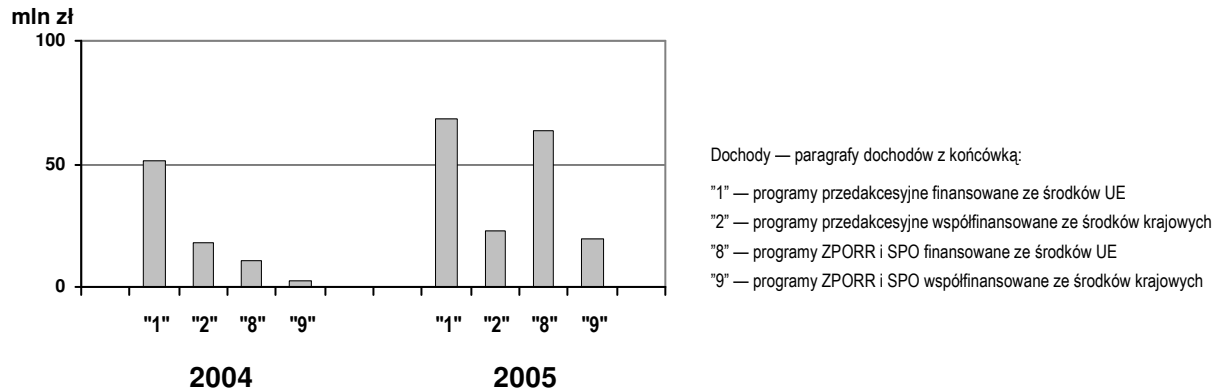
* Paragrafy z końcówkami: 1, 8.

** Paragrafy z końcówkami: 2, 9.

W ustaleniu łącznej wielkości środków otrzymanych przez dolnośląskie JST w 2005 r. na realizację projektów w ramach programów objętych dofinansowaniem ze środków UE uwzględniono:

- środki UE w wysokości 132.166 tys. zł, z tego przeznaczone na realizację:
  - programów przedakcesyjnych (Phare, Sapard) — w wysokości 68.539 tys. zł (paragrafy dochodów z końcówką „1”),
  - ZPORR i programów operacyjnych (środki EFRR i EFS) w wysokości 63.626 tys. zł (paragrafy z końcówką „8”);
- współfinansowanie krajowe w wysokości 42.166 tys. zł (w tym dotacje z budżetu państwa w wysokości 18.858 tys. zł):
  - programów przedakcesyjnych w wysokości 22.967 tys. zł, w tym dotacje z budżetu państwa w wysokości 3.471 tys. zł (paragrafy z końcówką „2”),
  - programów operacyjnych w wysokości 19.198 tys. zł, w tym dotacje z budżetu państwa w wysokości 15.387 tys. zł (paragrafy z końcówką „9”).

Dochody ze środków Unii oraz współfinansowanie krajowe w latach 2004 i 2005 przedstawiono na rys. 1.

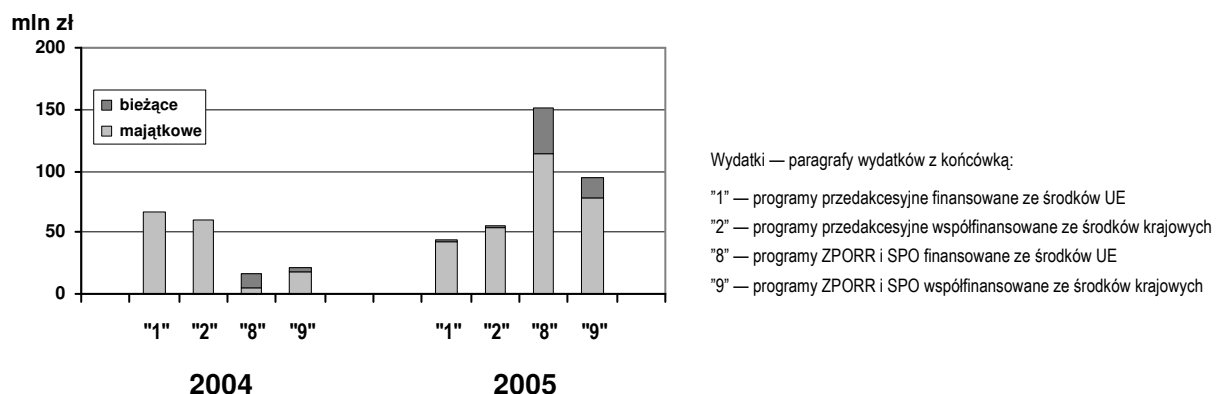
Rys. 1. Dochody ze środków UE oraz współfinansowanie krajowe w latach 2004 i 2005

Prezentacja graficzna pozwala zauważyć, że środki na realizację programów i projektów otrzymane w 2005 r. znacząco wzrosły w stosunku do otrzymanych w roku poprzednim, w tym środki UE na realizację programów przedakcesyjnych wzrosły o 34,3%, a na realizację ZPORR i SO wzrosły 6-krotnie.

Najwięcej środków — 71.666 tys. zł (54,2% środków) — pozyskały gminy, a miasta na prawach powiatu — 40.573 tys. zł (30,7%), a pozyskane środki UE stanowiły w ich budżetach, odpowiednio: 0,9% i 1,5% zrealizowanych dochodów. Powiaty pozyskały środki UE w wysokości 13.997 tys. zł, co stanowiło 1,2% ich dochodów, a województwo — środki w wysokości 5.930 tys. zł (0,95% dochodów województwa).

Wydatki dolnośląskich JST w 2005 r. związane z finansowaniem programów i projektów realizowanych z i udziałem środków UE wyniosły łącznie 344.516 tys. zł, z czego:

- wydatki w wysokości 194.762 tys. zł (57%) finansowane były ze środków UE (gwarantowana kwota refundacji ze środków UE), na co złożyły się wydatki związane z realizacją:
  - programów przedakcesyjnych w wysokości 44.294 tys. zł (paragrafy z końcówką „1”),
  - ZPORR i SPO w wysokości 150.468 tys. zł (paragrafy z końcówką „8”);
- wydatki w wysokości 149.754 tys. zł finansowane były ze środków krajowych, tj. ze środków własnych JST, dotacji z budżetu państwa i innych, na co złożyły się wydatki związane z realizacją:
  - programów przedakcesyjnych w wysokości 55.240 tys. zł (paragrafy z końcówką „2”),
  - ZPORR i SPO w wysokości 94.514 tys. zł (paragrafy z końcówką „9”).

Rys. 2. Wydatki na realizację projektów finansowanych ze środków UE oraz ze środków krajowych w latach 2004 i 2005

Prezentowane wielkości pozwalają zauważyć skalę zmian, jakie wystąpiły w 2005 r. w odniesieniu do poziomu wydatków na projekty i programy z udziałem środków UE. Ustalono, że wydatki związane z realizacją projektów wzrosły dwukrotnie, z kwoty 164.991 tys. zł do 344.516 tys. zł i stanowiły 4,2% wydatków zrealizowanych przez dolnośląskie JST w 2005 roku. Ponadto ustalono, że w ramach wydatków związanych z realizacją programów przedakcesyjnych 95.109 tys. zł (95,5% środków) przeznaczono na wydatki majątkowe, w tym głównie na realizację zadań inwestycji: drogowych, wodno-kanalizacyjnych oraz związanych z gospodarką odpadami. Natomiast w ramach wydatków związanych z realizacją ZPORR i SPO 190.863 tys. zł (77,9%) stanowiły wydatki majątkowe związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury oraz rozwojem lokalnym (priorytety I i III ZPORR).

Jednocześnie zastrzega się, że na podstawie danych dotyczących wykonania budżetu za rok 2005 (wykonania kasowego dochodów i wydatków) nie można ustalić relacji pomiędzy dochodami otrzymanymi na realizację projektu a wydatkami poniesionymi na jego sfinansowanie. Dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej — realizowane według zasady refundacji poniesionych wydatków — nie upoważnia do przyjęcia, że w danych dotyczących wykonania dochodów i wydatków w roku budżetowym znajduje odzwierciedlenie pełny cykl finansowania zadań, objętych refundacją ze środków UE.

Wielkość i dynamika wydatków

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego w 2005 r. wyniosły łącznie 8.121.049 tys. zł i były wyższe o 847.300 tys. zł, tj. o 11,6%, od wydatków wykonanych w 2004 roku. Wyższy poziom wydatków dotyczył budżetów 145 jednostek, natomiast w budżetach 51 jednostek zrealizowano wydatki niższe od wykonanych w 2004 roku.

Wydatki majątkowe wyniosły 1.291.455 tys. zł i wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 12,1%. Tempo wzrostu tych wydatków było o 0,5 punktu proc. wyższe niż tempo wzrostu wydatków ogółem, niemniej o 1,3 punktu proc. niższe niż tempo wzrostu dochodów ogółem. Na tempo wzrostu wydatków majątkowych oddziaływała realizacja projektów z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, realizowanych w ramach programów przedakcesyjnych, ZPORR i programów operacyjnych. Wartość projektów określiła 22,1% wydatków majątkowych dolnośląskich JST w 2005 r., z tego ponad połowa środków podlegała refundacji ze środków UE.

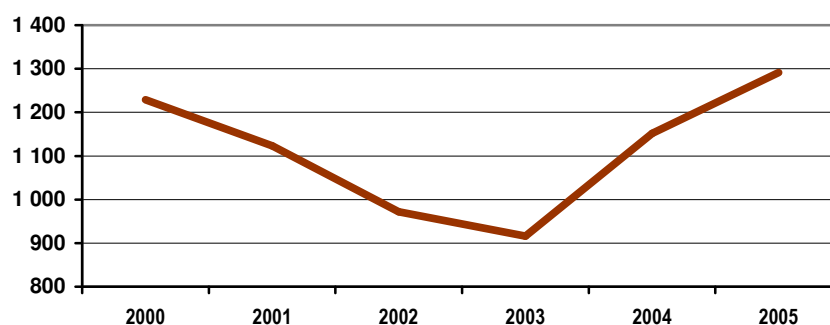
Poziom wydatków ogółem, w tym wydatków majątkowych jednostek poszczególnych szczebli w latach 2004 i 2005 przedstawiono w tab. 7.

Tab. 7. DYNAMIKA WYDATKÓW

Wyszczególnienie	Wydatki w 2004 r.		Wydatki w 2005 r.		Dynamika (2004 = 100%)	
	ogółem	w tym majątkowe	ogółem	w tym majątkowe	wydatków ogółem	wydatków majątkowych
	[tys. zł]				[%]	
Ogółem	7 273 749	1 151 747	8 121 049	1 291 455	111,6	112,1
Gminy, w tym:	3 571 157	626 825	3 921 926	672 726	109,8	107,3
– miejskie	1 333 513	156 768	1 578 121	279 735	118,3	178,4
– miejsko-wiejskie	1 258 794	239 403	1 334 186	204 103	106,0	85,3
– wiejskie	978 850	230 654	1 009 619	188 888	103,1	81,9
Powiaty	1 118 469	92 116	1 216 796	75 810	108,8	82,3
Miasta na prawach powiatu	2 167 461	341 964	2 412 925	385 422	111,3	112,7
Województwo samorządowe	416 663	90 842	569 402	157 497	136,7	173,4

Analiza zmian poziomu wydatków ogółem według szczebli jednostek i typów gmin pozwala zauważyć, że najwyższy wzrost dotyczył wydatków gmin miejskich i miast na prawach powiatu. Wydatki gmin wzrosły o 350,8 mln zł (9,8%), w tym miejskich wzrosły o 244,6 mln zł (18,3%), a wydatki miast na prawach powiatu wzrosły o 245,5 mln zł (o 11,3%).

Wydatki majątkowe JST w regionie wzrosły w stosunku do roku poprzedniego łącznie o 139,7 mln zł (o 12,1%). Tak więc rok budżetowy 2005 był kolejnym, w którym utrzymała się tendencja wzrostowa wydatków majątkowych. Zmiany poziomu wydatków majątkowych w latach 2000–2005 przedstawia rys. 3.

Rys. 3. Wydatki majątkowe w latach 2000–2005

Analiza poziomu wydatków majątkowych poszczególnych jednostek pozwoliła ustalić:

- wzrost wydatków w budżetach 85 jednostek (łącznie 343,2 mln zł), w tym: 73 gminach, 8 powiatach, wszystkich miastach na prawach powiatu i województwie samorządowym. Najwyższy wzrost wystąpił w budżetach: województwa samorządowego (o 66,7 mln zł), w gminie miejskiej Lubin (o 39,7 mln zł), w mieście Jelenia Góra (o 20 mln zł), w gminie miejskiej Oleśnica (o 16,8 mln zł), mieście Wrocław (o 15,6 mln zł);
- obniżenie poziomu wydatków majątkowych w budżetach 111 jednostek (na kwotę 203,5 mln zł), w tym obniżenie poziomu wydatków w budżetach 53 gmin wiejskich (o 83,5 mln zł), 31 gmin miejsko-wiejskich (o 74,5 mln zł), 9 gmin miejskich (o 14,1 mln zł) oraz w budżetach 18 powiatów (31,3 mln zł). Najwyższy spadek poziomu wydatków majątkowych odnotowano w budżetach gmin: Kobierzyce, Pieńsk, Polkowice.

Struktura wydatków

Budżety dolnośląskie JST wykazują w 2005 r. podobną strukturę wydatków jak w poprzednich latach. Najwięcej środków publicznych (31%) zostało przeznaczony na finansowanie wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu oświaty, mimo że ich udział w wydatkach ogółem zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 2 punkty procentowe. Na zadania związane z pomocą społeczną jednostki przeznaczyły 14,5% wydatków, na zadania związane z transportem i łącznością — 13,3% wydatków, na administrację — 10,0% wydatków, a na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska — 6,6% wydatków. Udział wydatków przeznaczonych na finansowanie tych rodzajów zadań przedstawia tab. 8.

Tab. 8. STRUKTURA WYDATKÓW

Wyszczególnienie	Udział wydatków przeznaczonych na finansowanie zadań [%]				
	oświaty i wychowania (dział 801)	pomocy społecznej (dział 852)	transportu i łączności (dział 600)	administracji (dział 750)	gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900)
Ogółem	31,0	14,5	13,3	10,0	6,6
Gminy, w tym:	34,5	17,7	6,0	11,5	9,9
– miejskie	30,8	18,8	7,3	10,0	9,5
– miejsko-wiejskie	36,9	17,7	4,2	11,8	9,6
– wiejskie	37,2	16,1	6,5	13,7	10,9
Powiaty	35,5	16,9	6,3	11,7	0,2
Miasta na prawach powiatu	28,5	11,5	21,5	7,6	6,0
Województwo samorządowe	7,4	0,1	44,3	6,4	0,0

Realizacja zadań oświaty stanowiła największe obciążenie budżetów gmin, powiatów i miast na prawach powiatu i absorbowała odpowiednio: 34,5%, 35,5% i 28,5% wydatków tych jednostek. Strukturę wydatków poszczególnych jednostek cechuje duże zróżnicowanie. W budżetach gmin udział wydatków związanych z oświatą zamykał się w przedziale: od 18,2% (Szczawno Zdrój) do 59,6% (Sulików), w budżetach miast na prawach powiatu od 26,4% (Wrocław) do 38,4% (Legnica), a w powiatach: od 14,3% (legnicki) do 52,8% (głogowski).

W budżecie województwa samorządowego najwięcej środków (44,3% wydatków) skierowano na wykonanie zadań związanych z transportem i łącznością. Znaczący udział finansowania zadań drogowych widoczny jest także w wydatkach miast na prawach powiatu (21,5% wydatków).

Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się i wyniósł 15,9% (w 2004 r. wynosił 15,8%). Dla porównania: w 2001 r. udział ten wynosił 16,5%, w 2002 r. — 14,5%, a w 2003 r. zaledwie 14,1% wydatków.

Analiza struktury wydatków majątkowych w 2005 r. wskazuje, że podobnie jak w poprzednich latach najwięcej środków — łącznie 32,4% wydatków jednostki przeznaczyły na inwestycje związane z budową i modernizacją dróg (wydatki klasyfikowane w dziale transport i łączność). Województwo samorządowe przeznaczyło na inwestycje w tym dziale 57%, a miasta na prawach powiatu — 48% wydatków majątkowych. Kolejno, najwięcej środków skierowano na gospodarkę komunalną 22% wydatków majątkowych, w tym w gminach 32% wydatków. Inwestycje gmin dotyczyły głównie budowy i modernizacji wodociągów, kanalizacji, budowy oczyszczalni ścieków, rekultywacji wysypisk. Na inwestycje w oświacie (budowa i termomodernizacja szkół) jednostki przeznaczyły 11,7% wydatków. W 2005 r. zwiększył się udział inwestycji w gospodarce mieszkaniowej (do 6,9% wydatków) i w kulturze (do 5,2% wydatków). Natomiast obniżył się udział inwestycji w dziale rolnictwo i łowiectwo (do 4,46%) i w dziale ochrona zdrowia (do 3,9% wydatków). Zauważyć należy, że ponad połowa (52%) wydatków majątkowych w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego określiły wydatki poniesione przez województwo samorządowe i miasto Wrocław. Strukturę wydatków majątkowych finansowanych z budżetów JST w 2005 r. przedstawia tab. 9.

Tab. 9. STRUKTURA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH

Wyszczególnienie	Udział wydatków majątkowych przeznaczonych na finansowanie zadań [%]				
	transportu i łączności (dział 600)	gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900)	oświaty i wychowania (dział 801)	gospodarki mieszkaniowej (dział 700)	kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (dział 921)
Ogółem	32,4	22,0	11,7	6,9	5,2
Gminy, w tym:	17,7	32,7	17,9	7,9	4,4
– miejskie	14,9	28,3	18,9	12,2	6,4
– miejsko-wiejskie	16,7	35,3	18,1	6,9	3,9
– wiejskie	22,9	36,3	16,1	2,5	2,1
Powiaty	32,5	0,2	12,8	0,5	0,3
Miasta na prawach powiatu	48,0	16,8	4,4	9,2	5,1
Województwo samorządowe	57,0	0,0	2,6	0,3	11,4

Wydatki na 1 mieszkańca

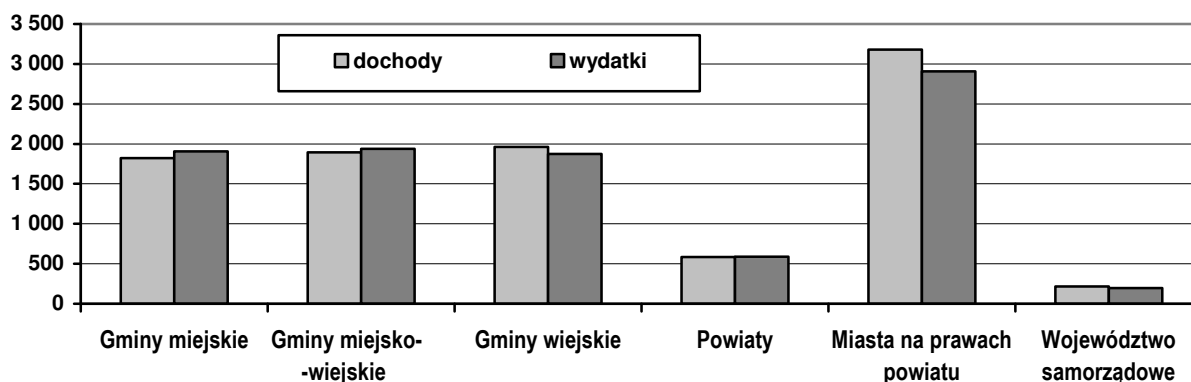
Z budżetów samorządowych w 2005 r. — w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa dolnośląskiego — wydano 2.810 zł, tj. o 303 zł więcej niż w roku poprzednim. Wzrost wydatków wystąpił w jednostkach wszystkich szczebli: najwyższy w gminach miejskich (o 313 zł) i w miastach na prawach powiatu (o 310 zł), najniższy w gminach miejsko-wiejskich (o 42 zł), powiatach (o 49 zł) i województwie (o 53 zł).

Wyniki analizy porównawczej wydatków na 1 mieszkańca, w tym wydatków majątkowych w latach 2004 i 2005 przedstawia tab. 10.

Tab. 10. WYDATKI NA 1 MIESZKAŃCA

Wyszczególnienie	Wydatki na 1 mieszkańca				Różnica między dochodami a wydatkami przypadającymi na 1 mieszkańca	
	w 2004 r.		w 2005 r.		w 2004 r.	w 2005 r.
	ogółem	w tym majątkowe	ogółem	w tym majątkowe		
	[zł]					
Ogółem	2 507	397	2 810	447	33	76
Gminy, w tym:	1 727	303	1 903	326	-5	-20
– miejskie	1 593	187	1 906	338	-34	-83
– miejsko-wiejskie	1 897	447	1 939	363	-154	-45
– wiejskie	1 763	335	1 873	287	192	91
Powiaty	541	45	590	37	6	-8
Miasta na prawach powiatu	2 599	410	2 909	465	31	271
Województwo samorządowe	144	31	197	54	23	18

Wydatki dolnośląskich JST w 2005 r. podobnie jak w roku poprzednim były łącznie o 220,1 mln zł niższe od wykonanych dochodów. Różnica między zrealizowanymi w 2005 r. dochodami a wydatkami w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła dla wszystkich JST 76 zł. Największa przewaga zrealizowanych dochodów nad wydatkami wystąpiła w budżetach miast na prawach powiatu (271 zł), budżetach gmin wiejskich (91 zł) i w budżecie województwa samorządowego (18 zł). W budżetach gmin miejskich, miejsko-wiejskich i powiatach wydatki były wyższe od zrealizowanych dochodów, odpowiednio o 83 zł, 45 zł i o 8 zł. Poziom dochodów i wydatków przypadających na 1 mieszkańca przedstawia rys. 4.

Rys. 4. Poziom dochodów i wydatków przypadających na 1 mieszkańca

Realizacja dochodów wyższych niż wydatki informuje o możliwości wygospodarowania nadwyżek, w tym środków niezbędnych na spłaty zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich, a realizacja wydatków wyższych niż dochody informuje, jaką ich część sfinansowano z udziałem środków pozyskanych z kredytów, pożyczek i obligacji (por. tabelę B na końcu opracowania).

Przychody i rozchody budżetów

Przychody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego w 2005 r. wyniosły 907.420 tys. zł, z czego 544.354 zł (60,0%) stanowiły przychody, pochodzące z zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz ze sprzedaży wyemitowanych papierów wartościowych (tzw. przychody zwrotne). Przychody z nadwyżek lat ubiegłych (nadwyżki budżetowej i wolnych środków) wyniosły 360.885 tys. zł i stanowiły 39,8% kwoty przychodów. Pozostała część przychodów pochodziła ze spłaty pożyczek udzielonych i z prywatyzacji majątku. Przychody i rozchody budżetów jednostek poszczególnych szczebli przedstawia tab. 11.

Tab. 11. PRZYCHODY I ROZCHODY

Wyszczególnienie	Przychody			Rozchody		
	ogółem	w tym przychody zwrotne	liczba jednostek	ogółem	w tym spłata i wykup	liczba jednostek
	[tys. zł]			[tys. zł]		
Ogółem	907 420	544 354	145	600 587	542 114	184
Gminy, w tym:	494 945	295 640	125	225 331	214 520	157
– miejskie	191 453	150 845	28	72 433	70 516	32
– miejsko-wiejskie	128 580	91 124	47	89 981	88 745	53
– wiejskie	174 912	53 671	50	62 917	55 259	72
Powiaty	138 852	87 969	16	56 539	45 210	23
Miasta na prawach powiatu	205 420	144 448	3	299 006	265 656	3
Województwo samorządowe	68 203	16 296	1	19 710	16 727	1

Przychody zwrotne w łącznej kwocie 544.354 tys. zł zasiły budżety 145 jednostek, w tym:

- przychody z kredytów i pożyczek w wysokości 475.344 tys. zł (87,3% przychodów zwrotnych) włączyło w finansowanie budżetów 138 jednostek: 118 gmin, 16 powiatów oraz wszystkie miasta na prawach powiatu, absorbując odpowiednio 51,2%, 15,0%, 30,4% łącznej kwoty tych przychodów. Przychody z kredytów i pożyczek zaciągniętych na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności wyniosły łącznie 107.664 tys. zł, w tym pożyczki na prefinansowanie, otrzymane z budżetu państwa wyniosły 23.300 tys. zł i występowały w budżetach 7 jednostek (gminy: Świdnica, Wałbrzych, Kotla, Radków, Strzelin, Powiat zgorzelecki, Województwo Dolnośląskie);
- przychody ze sprzedaży papierów wartościowych (ze sprzedaży obligacji), w wysokości 69.009 tys. zł, włączyło w finansowanie 20 jednostek: 19 gmin i 1 powiat. Przychody z obligacji wyemitowanych na finansowanie jednostek na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE wyniosły 4.039 tys. zł i występowały w budżetach 2 gmin (Środa Śląska i Żmigród).

Łączna kwota kredytów i pożyczek oraz obligacji zaciągniętych przez dolnośląskie JST w 2005 r. stanowiła w realizacji do zwrotnych budżetów 6,5% dochodów i 6,7% wydatków. Podobnie jak w latach poprzednich jednostki finansowały deficyty swoich budżetów głównie przychodami z kredytów i pożyczek, a w mniejszym stopniu przychodami z obligacji. Struktura przychodów zwrotnych w porównaniu z rokiem poprzednim uległa zmianie. Udział przychodów z kredytów i pożyczek zmniejszył się z 92,6% w 2004 r. do 87,3% w 2005 r., a udział przychodów ze sprzedaży papierów wartościowych wzrósł z 7,4% w 2004 r. do 12,7% w 2005 roku.

Ustalono, że 12 gmin i 1 powiat włączyło w finansowanie budżetów 2005 r. zarówno środki pochodzące z kredytów i pożyczek jak i środki ze sprzedaży papierów wartościowych. Ponadto ustalono, że przychody zwrotne wystąpiły także w finansowaniu budżetów 62 spośród 111 jednostek, które rok budżetowy zamknęły z nadwyżką budżetową.

Rozchody samorządowych budżetów z tytułu spłaty pożyczek i kredytów, wykupu papierów wartościowych, udzielenia pożyczek, a także dokonania przelewów na rachunki lokat wyniosły łącznie 600.587 tys. zł, a ich wartość określiły:

- spłaty kredytów i pożyczek w wysokości 323.584 tys. zł (82,6% rozchodów), realizowane przez 182 jednostek. Spłaty kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i funduszu spójności UE wyniosły 8.854 tys. zł,
- wykup obligacji na kwotę 45.852 tys. zł (7,6% rozchodów), realizowany przez 30 jednostek (16 powiatów i 14 gmin),
- udzielone pożyczki na kwotę 43.102 tys. zł (7,2% rozchodów), które wystąpiły w 18 budżetach jednostek,
- lokaty i pozostałe rozchody łącznie na kwotę 15.371 tys. zł (2,6% rozchodów).

Przychody z zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz sprzedaży papierów wartościowych były w 2005 r. o 63.219 tys. zł (o 13,1%) wyższe od analogicznych w 2004 r. a rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych były o 202.236 tys. zł (o 58,6%) wyższe niż w roku ubiegłym.

Dług publiczny

Łączna kwota długu dolnośląskich JST na koniec 2005 r. wyniosła 1.965.652 tys. zł i w relacji do ich dochodów stanowiła 23,6% dochodów wykonanych w tym roku budżetowym. W porównaniu do 2004 r. zadłużenie zmniejszyło się o 4.176 tys. zł (o 0,2%), co przy jednoczesnym wzroście dochodów oznaczało spadek wskaźnika zadłużenia z 26,8% w 2004 r. do 23,6% w 2005 roku. Rok budżetowy 2005 był kolejnym, w którym odnotowano spadek wskaźnika zadłużenia i pierwszym w którym odnotowano obniżenie łącznej kwoty długu. Zmiany wskaźnika zadłużenia w latach 2004 i 2005 przedstawia tab. 12.

Tab. 12. DŁUG PUBLICZNY I JEGO RELACJA DO DOCHODÓW

Wyszczególnienie	2004			2005		
	dochody	dług publiczny	relacja 3 : 2	dochody	dług publiczny	relacja 6 : 5
	[tys. zł]			[tys. zł]		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	7 355 136	1 969 829	26,8	8 341 174	1 965 652	23,6
Gminy, w tym:	3 557 845	866 323	24,3	3 881 050	929 255	23,9
– miejskie	1 298 233	352 628	27,2	1 509 363	426 424	28,3
– miejsko-wiejskie	1 244 614	312 092	25,1	1 348 802	309 479	22,9
– wiejskie	1 014 997	201 603	19,9	1 022 885	193 352	18,9
Powiaty	1 128 636	183 240	16,2	1 201 223	224 803	18,7
Miasta na prawach powiatu	2 185 345	920 265	42,1	2 637 489	798 138	30,3
Województwo samorządowe	483 310	1	0,0	621 413	13 458	2,2

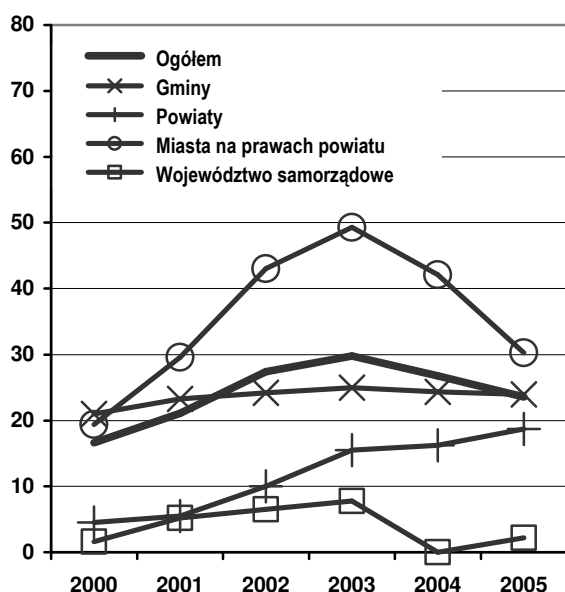
Łączną kwotę długu JST w regionie na koniec 2005 r. określiły zobowiązania z następujących tytułów dłużnych:

- zaciągnięte kredyty i pożyczki w łącznej wysokości 1.540.387 tys. zł przez 158 gmin w wysokości 749.007 tys. zł, wszystkie miasta na prawach powiatu w wysokości 610.845 tys. zł, 23 powiaty w wysokości 167.077 tys. zł oraz województwo samorządowe w wysokości 13.456 tys. zł,
- zobowiązania gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa samorządowego — określiły odpowiednio: 48,6%, 39,7%, 10,8% i 0,9% łącznej kwoty zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek,
- wyemitowane papiery wartościowe na kwotę 395.599 tys. zł, z tego wyemitowane przez 29 gmin na kwotę 153.589 tys. zł, 2 miasta na prawach powiatu na kwotę 185.000 tys. zł i 7 powiatów na kwotę 57.010 tys. zł i określiły odpowiednio 38,8%, 46,8% i 14,4% łącznej kwoty wyemitowanych papierów,
- zobowiązania wymagalne na kwotę 29.665 tys. zł, które wystąpiły w 104 gminach na kwotę 26.657 tys. zł, we wszystkich miastach na prawach powiatu na kwotę 2.292 tys. zł i w 11 powiatach na kwotę 714 tys. zł i określiły odpowiednio: 89,9%, 7,7% i 2,4% łącznej kwoty zobowiązań wymagalnych.

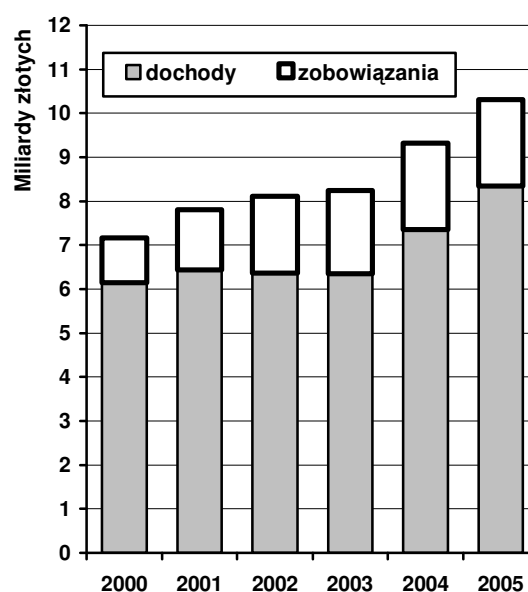
W porównaniu z rokiem poprzednim w jednostkach wszystkich szczebli odnotowano obniżenie kwoty zobowiązań wymagalnych, łącznie o kwotę 11.609 tys. zł.

Ustawowo dopuszczonej granicy zadłużenia, określonej relacją łącznej kwoty długu do wykonanych dochodów, nie przekroczyła w 2005 r. żadna z dolnośląskich jednostek samorządu terytorialnego.

Kształtowanie się relacji zadłużenia w latach 2000–2005 według wskaźnika procentowego przedstawiono na rys. 5, a poziom zobowiązań i poziom dochodów według wartości nominalnej na rys. 6.

Rys. 5. Relacja zadłużenia dolnośląskich JST w latach 2000-2005

Rys. 6. Zobowiązania i dochody dolnośląskich JST w latach 2000-2005

Wyniki finansowe roku budżetowego 2005, tak jak roku 2004, potwierdzają pozytywne skutki oddziaływania zmian w systemie finansowania jednostek samorządowych. Szczególnie prezentacja graficzna pozwala zauważyć skalę zmian, jakie wystąpiły w realizacji samorządowych budżetów.

Podsumowanie

Wyniki przeprowadzonej analizy wskazują kolejny rok wzrostu dochodów własnych (wzrost w 2004 r. o 33,0%, w 2005 r. o 19,1%), który przyczynił się do zwiększonej samodzielności JST w dysponowaniu środkami publicznymi. Zwiększone dochody pozwoliły jednostkom nie tylko finansować bieżące zadania własne, ale również zapewniły wzrost wydatków inwestycyjnych. Na wzrost wydatków inwestycyjnych pozytywnie oddziaływała także możliwość otrzymania środków przeznaczonych na realizację projektów i programów objętych dofinansowaniem ze środków UE, które w 2005 r. określiły 22,1% wydatków majątkowych jednostek.

Dobre wyniki roku budżetowego potwierdza także znaczne ograniczenie deficytu budżetowego. Rok budżetowy samorządy zrealizowały nadwyżką w wysokości 220 mln zł przy planowanym deficycie w tej samej wysokości. Wzrosła również liczba JST, które swoje budżety zamknęły nadwyżką, z 89 w 2004 r. do 111 jednostek w 2005 roku. Następstwem tego było spowolnienie tempa wzrostu zadłużenia (spadek o 3 punkty proc.), co wskazuje, że zostały uruchomione pozytywne procesy pozwalające na zwiększenie absorpcji środków EU w kolejnych latach.

Tabela A**WYKONANIE BUDŻETÓW W JST WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W ROKU 2005**

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK BUDŻETU	DLUG PUBLICZNY	RELACJA 7 : 2
1	2	3	4	5	6	7	8
JST WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	8 341 173 834	4 149 664 267	8 121 049 400	1 291 454 771	220 124 434	1 965 652 409	23,6
Dolnośląskie województwo samorządowe	621 412 638	291 546 995	569 402 213	157 496 764	52 010 425	13 457 561	2,2
Powiaty ziemskie	1 201 222 753	282 435 565	1 216 795 537	75 809 847	-15 572 784	224 802 502	18,7
bolesławiecki	41 314 253	12 207 378	47 826 484	2 020 739	-6 512 231	8 202 753	19,9
dzierżoniowski	55 359 106	12 753 491	52 617 909	1 152 676	2 741 197	15 669 642	28,3
głogowski	61 809 525	13 889 495	56 115 348	307 290	5 694 177	22 846 101	37,0
górowski	24 548 067	4 086 721	24 211 865	827 941	336 202	6 670 080	27,2
jaworski	32 646 228	6 712 722	31 716 857	495 800	929 371	3 324 000	10,2
jeleniogórski	41 509 200	13 288 742	49 809 410	2 854 000	-8 300 210	15 144 206	36,5
kamiennogórski	26 975 673	6 213 546	24 864 764	2 487 029	2 110 909	9 759 820	36,2
klodzki	108 793 571	24 156 291	125 136 070	7 533 698	-16 342 499	42 211 126	38,8
legnicki	33 631 135	8 829 758	34 535 827	948 235	-904 692	7 384 374	22,0
lubański	33 267 660	6 355 984	37 044 505	1 355 112	-3 776 845	14 000 000	42,1
lubiński	59 294 856	20 584 363	55 492 672	6 152 259	3 802 184	2 818 022	4,8
lwówecki	33 488 071	6 459 461	33 597 652	1 251 383	-109 581	0	0,0
milicki	30 974 856	4 892 866	30 921 339	3 359 349	53 517	1 136 505	3,7
oleśnicki	63 357 441	12 855 600	69 008 182	3 983 390	-5 650 741	10 000 000	15,8
olawski	33 936 498	8 247 835	33 407 410	1 823 136	529 088	0	0,0
polkowicki	26 681 027	11 022 470	22 789 659	1 214 439	3 891 368	4 047 900	15,2
strzeliński	27 958 920	4 746 947	26 804 051	1 463 552	1 154 869	9 001	0,0
średzki	23 825 795	5 816 455	21 630 481	1 644 629	2 195 314	7 200 000	30,2
świdnicki	98 846 000	16 877 010	97 654 437	14 593 427	1 191 563	11 668 000	11,8
trzebnicki	36 987 536	8 462 818	35 170 289	1 544 681	1 817 247	805 000	2,2
wałbrzyski	98 581 125	21 937 991	99 514 736	3 419 074	-933 611	16 490 099	16,7
wołowski	29 363 182	6 236 893	28 704 994	2 995 101	658 188	5 520 000	18,8
wrocławski	46 058 993	14 590 839	46 055 300	4 208 971	3 693	750 278	1,6
ząbkowicki	51 529 838	9 199 412	49 500 470	417 225	2 029 368	3 920 500	7,6
zgorzelecki	51 186 928	17 267 508	50 953 872	2 196 250	233 056	5 510 404	10,8
zlotoryjski	29 297 269	4 742 969	31 710 954	5 560 461	-2 413 685	9 714 691	33,2
Powiaty grodzkie	2 637 488 716	1 512 944 136	2 412 925 327	385 421 785	224 563 389	798 137 747	30,3
Jelenia Góra	225 616 809	110 760 748	230 824 161	44 689 887	-5 207 352	56 157 381	24,9
Legnica	269 906 934	121 837 171	278 221 172	35 710 541	-8 314 238	71 591 103	26,5
Wrocław	2 141 964 973	1 280 346 217	1 903 879 994	305 021 357	238 084 979	670 389 263	31,3
Gminy ogółem	3 881 049 727	2 062 737 571	3 921 926 323	672 726 375	-40 876 596	929 254 599	23,9
Gminy miejskie	1 509 362 977	814 568 630	1 578 121 495	279 734 645	-68 758 518	426 423 521	28,3
Bielawa	47 222 123	23 108 340	50 039 247	5 904 134	-2 817 124	12 758 568	27,0
Boguszów-Gorce	29 632 559	14 419 155	28 777 240	1 124 921	855 319	167 403	0,6
Bolesławiec	79 594 000	41 897 777	82 400 222	27 257 960	-2 806 222	10 442 462	13,1
Chojnów	23 741 847	8 983 883	24 548 216	3 481 486	-806 369	1 055 667	4,4
Duszniki Zdrój	11 790 174	6 683 555	11 487 347	1 776 200	302 827	1 794 354	15,2
Dzierżoniów	55 966 900	27 927 792	57 826 961	8 217 851	-1 860 061	14 232 477	25,4
Głogów	130 590 126	82 424 408	143 027 914	29 662 710	-12 437 788	34 864 501	26,7
Jawor	42 081 626	17 930 574	40 228 504	3 574 209	1 853 122	5 815 784	13,8
Jedlina Zdrój	8 432 208	4 058 537	7 790 750	373 455	641 458	2 357 402	28,0
Kamienna Góra	33 856 014	17 522 040	33 676 616	1 744 912	179 398	7 009 059	20,7
Karpacz	20 283 817	9 332 395	21 819 200	8 733 630	-1 535 383	4 840 334	23,9
Kludzko	46 837 774	27 998 952	49 559 815	6 343 348	-2 722 041	16 481 572	35,2
Kowary	17 346 266	8 231 460	16 808 477	865 061	537 789	745 102	4,3
Kudowa Zdrój	21 491 870	8 551 888	19 680 550	2 474 800	1 811 320	5 840 118	27,2
Lubań	37 190 136	18 064 975	41 811 728	10 539 053	-4 621 592	17 959 447	48,3
Lubin	169 415 321	84 468 050	174 307 862	48 324 721	-4 892 541	45 637 179	26,9
Nowa Ruda	33 637 121	15 507 061	35 052 716	4 101 677	-1 415 595	6 338 137	18,8
Oleśnica	63 028 050	29 593 973	68 314 270	24 035 725	-5 286 220	5 970 523	9,5
Olawa	61 491 041	32 696 480	63 470 246	15 439 761	-1 979 205	11 042 178	18,0
Piechowice	10 071 815	6 723 242	9 257 366	176 597	814 449	3 734 151	37,1
Pieszycy	12 310 407	4 419 263	12 922 165	1 445 282	-611 758	2 858 718	23,2
Piława Górna	11 538 777	3 502 455	12 586 215	2 963 331	-1 047 438	3 451 082	29,9
Polanica Zdrój	18 431 178	11 722 857	17 704 364	2 129 982	726 814	4 387 312	23,8
Szczawno Zdrój	12 699 618	8 787 880	12 484 938	483 157	214 680	2 376 000	18,7
Szklarska Poręba	17 175 618	10 854 696	16 910 886	2 056 373	264 732	2 454 500	14,3
Świdnica	109 811 258	58 758 300	111 475 460	18 177 538	-1 664 202	43 084 844	39,2
Świebodzice	38 191 468	19 013 110	43 620 894	10 724 295	-5 429 426	14 331 728	37,5
Świeradów Zdrój	10 511 537	5 823 753	10 197 733	756 463	313 804	1 402 485	13,3

1	2	3	4	5	6	7	8
Wałbrzych	234 499 434	154 450 666	256 496 428	17 379 647	-21 996 994	119 546 582	51,0
Wojcieszów	7 847 319	3 194 639	6 022 016	214 669	1 825 303	150 000	1,9
Zawidów	11 926 550	4 770 021	13 212 753	6 144 386	-1 286 203	1 895 300	15,9
Zgorzelec	52 610 641	29 170 918	54 783 473	8 905 699	-2 172 832	14 707 536	28,0
Złotoryja	28 108 384	13 975 535	29 818 923	4 201 612	-1 710 539	6 691 016	23,8
Gminy wiejskie	1 022 884 548	552 147 929	1 009 618 925	188 888 248	13 265 623	193 352 272	18,9
Bolesławiec	21 078 459	11 844 045	19 524 897	5 378 579	1 553 562	0	0,0
Borów	9 588 295	2 983 912	8 080 356	176 468	1 507 939	858 000	8,9
Chojnów	15 789 666	6 386 745	16 493 271	4 474 070	-703 605	2 924 870	18,5
Ciepłowody	6 179 745	2 037 973	4 813 258	279 361	1 366 487	782 539	12,7
Cieszków	8 115 945	2 426 962	7 953 436	337 742	162 509	921 501	11,4
Czarny Bór	10 575 755	4 133 977	9 686 360	1 897 351	889 395	516 422	4,9
Czernica	18 001 067	6 619 221	15 692 593	1 417 959	2 308 474	4 558 487	25,3
Długolęka	42 507 297	20 978 090	40 791 965	15 076 285	1 715 332	2 793 184	6,6
Dobromierz	9 394 714	4 317 918	8 876 574	796 852	518 140	587 101	6,2
Dobroszyce	11 112 860	4 205 782	11 586 009	3 480 942	-473 149	1 356 467	12,2
Domaniów	8 203 373	2 972 885	8 749 751	1 408 922	-546 378	2 941 588	35,9
Dziadowa Kłoda	8 087 601	2 108 951	8 347 942	841 725	-260 341	1 198 652	14,8
Dzierżoniów	14 291 085	5 574 863	15 231 974	2 497 148	-940 889	3 627 765	25,4
Gaworzyce	8 347 812	1 704 111	9 400 192	4 004 379	-1 052 380	2 631 499	31,5
Głogów	11 539 162	5 821 994	10 141 340	1 461 062	1 397 822	3 647 800	31,6
Grębocice	12 810 555	8 729 101	14 632 699	4 712 823	-1 822 144	725 000	5,7
Gromadka	10 260 249	3 835 845	9 723 057	728 061	537 192	396 547	3,9
Janowice Wielkie	8 163 121	2 752 001	7 668 749	1 285 107	494 372	3 504 670	42,9
Jemielno	5 851 902	1 834 519	5 957 838	190 514	-105 936	1 352 934	23,1
Jerzmanowa	11 750 921	6 814 014	11 824 795	2 594 290	-73 874	6 179 741	52,6
Jeżów Sudecki	9 936 258	4 333 402	10 216 271	2 263 394	-280 013	0	0,0
Jordanów Śląski	5 520 057	2 450 747	4 823 641	222 289	696 416	480 000	8,7
Kamieniec Ząbkowicki	15 113 112	5 792 292	18 026 160	4 536 394	-2 913 048	3 612 452	23,9
Kamienna Góra	15 342 006	6 614 781	15 100 044	1 507 457	241 962	2 795 276	18,2
Kłodzko	27 298 284	9 306 607	26 881 150	3 913 275	417 134	13 120 774	48,1
Kobierzyce	44 473 654	88 396 084	51 588 783	22 189 627	-7 115 129	13 655 463	30,7
Kondratowice	7 201 075	3 798 514	7 112 151	426 293	88 924	102 190	1,4
Kostomłoty	11 654 881	4 666 771	11 541 399	1 375 573	113 482	2 216 394	19,0
Kotła	7 785 115	3 557 116	8 508 294	1 352 552	-723 179	1 644 610	21,1
Krośnice	14 824 465	5 227 513	14 084 579	1 611 007	739 886	1 490 432	10,1
Krotoszyce	7 589 361	3 014 728	5 612 083	118 797	1 977 278	1 698 228	22,4
Kunice	12 911 896	7 698 009	12 856 715	2 246 169	55 181	5 822 083	45,1
Legnickie Pole	9 664 928	4 958 468	9 291 405	724 348	373 523	3 469 009	35,9
Lewin Kłodzki	3 930 967	1 784 708	3 971 097	43 852	-40 130	397 663	10,1
Lubań	11 923 602	4 415 070	10 548 243	1 872 853	1 375 359	324 076	2,7
Lubin	30 352 570	25 995 436	25 718 699	5 293 473	4 633 871	1 500 244	4,9
Łagiewniki	12 322 398	4 726 161	10 967 846	413 947	1 354 552	2 350 968	19,1
Malczyce	10 487 794	4 833 311	9 050 332	248 143	1 437 462	918 759	8,8
Marcinowice	10 332 824	3 712 292	11 553 922	856 843	-1 221 098	2 443 604	23,6
Marciszów	9 041 048	3 886 124	9 848 545	2 087 799	-807 497	3 151 400	34,9
Męcinka	9 368 343	4 095 210	10 811 088	3 815 310	-1 442 745	1 713 713	18,3
Mietków	7 872 441	3 680 208	6 823 837	93 503	1 048 604	499 000	6,3
Miękinia	21 103 218	9 075 304	20 177 849	218 132	925 369	2 403 847	11,4
Miłkowice	10 726 607	4 072 492	10 062 692	332 468	663 915	2 495 113	23,3
Mściwojów	6 988 849	2 642 291	7 252 619	798 804	-263 770	2 468 802	35,3
Mysłakowice	17 852 469	7 055 433	15 484 042	691 551	2 368 427	6 146 172	34,4
Niechlów	8 783 498	3 067 791	8 860 554	64 092	-77 056	0	0,0
Nowa Ruda	20 024 554	6 717 622	19 677 503	1 064 955	347 051	524 913	2,6
Oleśnica	20 396 002	7 646 073	22 385 880	6 252 992	-1 989 878	5 747 883	28,2
Olszyna	12 278 790	4 407 359	13 642 556	3 480 931	-1 363 766	3 144 009	25,6
Oława	25 674 862	10 427 062	23 029 057	3 428 298	2 645 805	7 986 212	31,1
Osiecznica	22 123 715	50 185 320	24 510 158	11 522 354	-2 386 443	75 000	0,3
Paszowice	6 831 112	2 607 664	6 614 736	949 914	216 376	66 500	1,0
Pęcław	4 689 786	1 194 808	4 538 017	233 417	151 769	1 449 063	30,9
Pielgrzymka	8 425 605	2 743 986	8 080 518	611 468	345 087	1 353 199	16,1
Platerówka	3 453 134	1 172 349	3 361 688	125 841	91 446	0	0,0
Podgórzyn	19 265 284	5 512 687	19 285 962	7 530 038	-20 678	4 988 928	25,9
Przeworno	8 524 062	2 322 755	8 327 741	513 450	196 321	120 375	1,4
Radwanice	9 575 096	3 376 307	8 933 760	1 160 634	641 336	1 660 677	17,3
Rudna	23 355 436	22 446 863	25 308 933	5 373 422	-1 953 497	0	0,0
Ruja	4 923 708	1 750 197	4 853 678	484 174	70 030	553 009	11,2
Siekierczyn	10 346 549	3 745 468	8 485 626	614 586	1 860 923	1 917 731	18,5
Stara Kamienica	8 768 823	2 974 430	9 061 017	1 327 779	-292 194	743 066	8,5
Stare Bogaczowice	8 546 605	2 497 317	7 027 074	1 222 898	1 519 531	863 930	10,1
Stoszowice	9 843 258	2 792 664	9 889 261	1 608 529	-46 003	1 329 485	13,5
Sulików	10 389 624	5 129 385	13 505 151	5 051 542	-3 115 527	5 235 758	50,4
Świdnica	25 659 412	11 894 368	26 914 849	3 664 194	-1 255 437	8 232 124	32,1

1	2	3	4	5	6	7	8
Udanin	10 886 988	3 554 758	12 683 695	4 198 290	-1 796 707	2 802 000	25,7
Walim	10 349 389	3 923 499	9 516 427	1 072 543	832 962	2 619 853	25,3
Warta Bolesławiecka	16 853 556	10 142 189	15 727 528	2 572 542	1 126 028	449 623	2,7
Wądroże Wielkie	7 102 277	2 594 667	8 375 742	1 937 023	-1 273 465	2 851 427	40,1
Wińsko	14 670 054	3 548 124	15 068 898	2 002 917	-398 844	829 766	5,7
Wisznia Mała	22 656 242	5 792 362	13 784 802	2 084 870	8 871 440	3 796 137	16,8
Zagrodno	9 468 514	3 729 949	9 715 912	1 073 755	-247 398	863 463	9,1
Zawonia	9 170 741	2 824 116	8 791 803	449 706	378 938	87	0,0
Zgorzelec	15 251 160	8 529 653	14 630 290	2 076 218	620 870	4 178 000	27,4
Złotoryja	12 906 334	6 498 298	13 309 179	2 018 083	-402 845	4 331 988	33,6
Żórawina	12 223 111	5 533 722	11 336 495	689 801	886 616	6 003 027	49,1
Żukowice	6 199 461	2 992 136	7 293 893	133 499	-1 094 432	210 000	3,4
Gminy miejsko-wiejskie	1 348 802 202	696 021 012	1 334 185 903	204 103 482	14 616 299	309 478 806	22,9
Bardo	9 323 510	3 750 215	8 462 641	553912	860 869	822 174	8,8
Bierutów	15 625 135	5 524 650	16 844 885	2570659	-1 219 750	5 406 669	34,6
Bogatynia	99 436 000	77 425 803	94 593 543	11638738	4 842 457	19 101 944	19,2
Bolków	16 268 652	5 508 825	17 104 816	2881740	-836 164	8 280 800	50,9
Brzeg Dolny	33 144 812	21 215 773	31 570 036	4478450	1 574 776	13 291 995	40,1
Bystrzyca Kłodzka	31 187 048	13 708 398	32 813 734	2441524	-1 626 686	7 953 298	25,5
Chocianów	20 605 443	8 720 296	20 156 138	1702969	449 305	4 390 251	21,3
Głuszyca	15 019 020	7 356 563	16 545 193	801132	-1 526 173	2 992 278	19,9
Góra	36 776 533	16 797 674	5 890 238	3964555	886 295	4 164 698	11,3
Gryfów Śląski	15 027 240	6 312 961	14 300 705	213091	726 535	2 057 104	13,7
Jaworzyna Śląska	15 316 648	6 434 915	14 932 090	1299258	384 558	117 801	0,8
Jelcz-Laskowice	37 170 753	18 692 288	35 910 361	7674464	1 260 392	4 967 124	13,4
Kąty Wrocławskie	33 911 878	30 235 909	38 456 255	10526947	-4 544 377	1 344 192	4,0
Łądek Zdrój	15 544 777	7 227 579	15 393 202	791280	151 575	3 379 147	21,7
Leśna	19 030 167	6 033 518	19 805 899	3385482	-775 732	3 093 159	16,3
Lubawka	17 936 671	6 279 790	17 570 770	1590509	365 901	1 217 158	6,8
Lubomierz	12 821 944	2 083 140	13 412 051	3781429	-590 107	1 664 459	13,0
Lwówek Śląski	33 220 826	14 302 679	34 195 938	9051088	-975 112	2 650 138	8,0
Mieroszów	14 510 362	6 751 693	13 436 467	1924049	1 073 895	5 515 989	38,0
Międzybórz	9 609 562	3 888 703	9 595 612	1145147	13 950	367 438	3,8
Międzyzlesie	13 254 847	3 795 110	13 075 704	1097773	179 143	366 303	2,8
Milicz	39 379 650	17 144 951	43 518 834	7361048	-4 139 184	9 552 116	24,3
Mirsk	17 272 276	5 068 181	16 731 609	1769011	540 667	1 845 985	10,7
Niemcza	10 851 864	4 603 780	10 078 417	793158	773 447	460 821	4,2
Nowogrodziec	24 249 383	8 481 017	23 084 434	1545242	1 164 949	4 762 977	19,6
Oborniki Śląskie	28 121 038	17 047 527	26 032 680	2604770	2 088 358	5 104 468	18,2
Pieńsk	17 235 390	12 886 610	17 055 285	3119803	180 105	1 799 353	10,4
Polkowice	113 653 856	86 310 918	93 242 403	15286221	20 411 453	34 613 848	30,5
Prochowice	14 712 600	6 609 181	14 798 596	2240803	-85 996	2 364 870	16,1
Prusice	15 323 897	4 730 549	17 439 484	5904536	-2 115 587	8 151 287	53,2
Przemków	16 129 501	5 879 138	15 636 458	1436574	493 043	6 326 596	39,2
Radków	18 920 303	5 164 874	21 817 194	8035620	-2 896 891	8 387 586	44,3
Sobótka	20 070 950	10 365 263	19 549 414	2400151	521 536	3 990 870	19,9
Stronie Śląskie	13 456 639	6 381 822	12 821 018	2071607	635 621	2 910 207	21,6
Strzegom	48 089 851	26 887 750	52 542 727	9093905	-4 452 876	11 531 625	24,0
Strzelin	37 185 438	20 180 745	36 724 139	7763338	461 299	9 498 339	25,5
Syców	25 072 180	10 470 023	24 857 811	1698989	214 369	6 014 572	24,0
Szczytna	12 701 327	4 837 350	11 562 216	1049885	1 139 111	3 605 601	28,4
Ścinawa	19 676 915	6 858 236	18 749 311	4004606	927 604	6 966 234	35,4
Środa Śląska	37 128 696	22 875 015	40 495 510	9603206	-3 366 814	9 190 560	24,8
Świerzawa	14 117 535	5 055 517	15 024 797	3439012	-907 262	4 712 498	33,4
Święta Katarzyna	28 919 925	20 544 704	27 752 521	5723338	1 167 404	11 742 375	40,6
Trzebnica	31 585 555	14 970 355	31 240 288	3881233	345 267	4 750 481	15,0
Twardogóra	24 402 867	13 872 536	22 748 647	4647454	1 654 220	2 563 017	10,5
Wąsosz	12 872 977	4 597 951	12 714 916	1943785	158 061	2 806 879	21,8
Węglińiec	15 504 524	5 920 001	16 167 220	2467338	-662 696	2 893 355	18,7
Wiązów	11 481 653	3 973 701	11 858 404	461849	-376 751	2 777 328	24,2
Wleń	9 680 452	3 003 369	8 938 810	1738418	741 642	462 861	4,8
Wołów	36 224 213	14 631 923	38 638 023	6947789	-2 413 810	16 038 924	44,3
Ząbkowice Śląskie	34 763 087	19 432 579	34 963 203	1713514	-200 116	5 559 709	16,0
Ziębice	27 968 179	10 266 225	28 578 313	2460610	-610 134	5 917 295	21,2
Złoty Stok	10 023 416	3 288 997	8 770 347	1046792	1 253 069	604 400	6,0
Żarów	23 616 703	13 550 044	22 471 502	3448268	1 145 201	10 218 910	43,3
Żmigród	23 667 534	8 083 698	23 515 094	2887413	152 440	8 208 740	34,7

Tabela B**WYKONANIE BUDŻETÓW W JST WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W ROKU 2005
(w przeliczeniu na 1 mieszkańca)**

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
1	2	3	4	5	6	7
JST WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	2 886	1 436	2 810	447	76	680
Dolnośląskie województwo samorządowe	215	101	197	54	18	5
Powiaty ziemskie	583	137	590	37	-8	109
bolesławiecki	468	138	542	23	-74	93
dzierżoniowski	525	121	499	11	26	149
głogowski	705	158	640	4	65	261
górowski	670	112	661	23	9	182
jaworski	624	128	607	9	18	64
jeleniogórski	649	208	779	45	-130	237
kamiennogórski	578	133	532	53	45	209
klodzki	649	144	747	45	-97	252
legnicki	635	167	652	18	-17	139
lubański	582	111	648	24	-66	245
lubiński	560	194	524	58	36	27
lwówecki	692	133	694	26	-2	0
milicki	840	133	838	91	1	31
oleśnicki	614	125	669	39	-55	97
olawski	477	116	470	26	7	0
polkowicki	437	181	373	20	64	66
strzeliński	631	107	605	33	26	0
średzki	485	118	440	33	45	146
świdnicki	615	105	608	91	7	73
trzebnicki	479	110	456	20	24	10
wałbrzyski	530	118	535	18	-5	89
wołowski	617	131	603	63	14	116
wrocławski	460	146	460	42	0	7
ząbkowicki	740	132	711	6	29	56
zgorzelecki	539	182	536	23	2	58
złotoryjski	638	103	690	121	-53	211
Powiaty grodzkie	3 180	1 824	2 909	465	271	962
Jelenia Góra	2 582	1 267	2 641	511	-60	643
Legnica	2 547	1 150	2 625	337	-78	676
Wrocław	3 367	2 013	2 993	480	374	1 054
Gminy ogółem	1 883	1 001	1 903	326	-20	451
Gminy miejskie	1 823	984	1 906	338	-83	515
Bielawa	1 504	736	1 594	188	-90	406
Boguszów-Gorce	1 768	861	1 717	67	51	10
Bolesławiec	1 940	1 021	2 009	664	-68	255
Chojnów	1 638	620	1 694	240	-56	73
Duszniki Zdrój	2 295	1 301	2 236	346	59	349
Dzierżoniów	1 608	802	1 661	236	-53	409
Głogów	1 884	1 189	2 063	428	-179	503
Jawor	1 721	734	1 646	146	76	238
Jedlina Zdrój	1 641	790	1 516	73	125	459
Kamienna Góra	1 567	811	1 559	81	8	324
Karpacz	3 976	1 829	4 277	1 712	-301	949
Kludzko	1 644	983	1 740	223	-96	579
Kowary	1 454	690	1 409	73	45	62
Kudowa Zdrój	2 096	834	1 919	241	177	570
Lubań	1 666	809	1 873	472	-207	805
Lubin	2 191	1 093	2 255	625	-63	590
Nowa Ruda	1 367	630	1 425	167	-58	258
Oleśnica	1 710	803	1 854	652	-143	162
Olawa	1 984	1 055	2 048	498	-64	356
Piechowice	1 544	1 031	1 419	27	125	572
Pieszycy	1 289	463	1 353	151	-64	299
Piława Góra	1 692	514	1 845	435	-154	506
Polanica Zdrój	2 650	1 686	2 546	306	105	631
Szczawno Zdrój	2 291	1 585	2 252	87	39	429
Szklarska Poręba	2 403	1 519	2 366	288	37	343
Świdnica	1 817	972	1 844	301	-28	713
Świebodzice	1 645	819	1 879	462	-234	617
Świeradów Zdrój	2 307	1 278	2 238	166	69	308

1	2	3	4	5	6	7
Walbrzych	1 845	1 215	2 018	137	-173	941
Wojcieszów	1 962	799	1 506	54	456	38
Zawidów	2 682	1 073	2 971	1 382	-289	426
Zgorzelec	1 588	881	1 654	269	-66	444
Złotoryja	1 699	845	1 802	254	-103	404
Gminy wiejskie	1 964	1 060	1 939	363	25	371
Bolesławiec	1 725	969	1 598	440	127	0
Borów	1 819	566	1 533	33	286	163
Chojnów	1 691	684	1 767	479	-75	313
Ciepłowody	1 932	637	1 505	87	427	245
Cieszków	1 737	519	1 702	72	35	197
Czarny Bór	2 200	860	2 015	395	185	107
Czernica	2 016	741	1 758	159	259	511
Długolęka	2 080	1 027	1 996	738	84	137
Dobromierz	1 712	787	1 617	145	94	107
Dobroszyce	1 849	700	1 927	579	-79	226
Domanów	1 547	561	1 650	266	-103	555
Dziadowa Kłoda	1 787	466	1 844	186	-58	265
Dzierżonów	1 513	590	1 612	264	-100	384
Gaworzyce	2 163	441	2 435	1 037	-273	682
Głogów	2 145	1 082	1 885	272	260	678
Grębocice	2 424	1 652	2 769	892	-345	137
Gromadka	1 830	684	1 734	130	96	71
Janowice Wielkie	2 003	675	1 882	315	121	860
Jemielno	1 891	593	1 925	62	-34	437
Jerzmanowa	3 829	2 220	3 853	845	-24	2 014
Jeżów Sudecki	1 598	697	1 644	364	-45	0
Jordanów Śląski	1 840	817	1 608	74	232	160
Kamieniec Ząbkowicki	1 715	657	2 045	515	-331	410
Kamienna Góra	1 769	763	1 741	174	28	322
Kłodzko	1 614	550	1 589	231	25	776
Kobierzyce	3 438	6 833	3 988	1 715	-550	1 056
Kondratowice	1 541	813	1 522	91	19	22
Kostomłoty	1 684	674	1 668	199	16	320
Kotła	1 910	873	2 087	332	-177	403
Krośnice	1 867	658	1 774	203	93	188
Krotoszyce	2 571	1 021	1 901	40	670	575
Kunice	2 571	1 533	2 560	447	11	1 159
Legnickie Pole	1 964	1 007	1 888	147	76	705
Lewin Kłodzki	2 115	960	2 136	24	-22	214
Lubań	1 836	680	1 624	288	212	50
Lubin	2 766	2 369	2 344	482	422	137
Łagiewniki	1 696	651	1 510	57	186	324
Malczyce	1 758	810	1 517	42	241	154
Marcinowice	1 573	565	1 759	130	-186	372
Marciszów	1 914	823	2 085	442	-171	667
Męcinka	1 963	858	2 266	800	-302	359
Mietków	2 041	954	1 769	24	272	129
Miękinia	1 822	784	1 742	19	80	208
Miłkowice	1 759	668	1 650	55	109	409
Mściwojów	1 715	648	1 780	196	-65	606
Mysłakowice	1 784	705	1 547	69	237	614
Niechlów	1 698	593	1 713	12	-15	0
Nowa Ruda	1 631	547	1 603	87	28	43
Oleśnica	1 808	678	1 985	554	-176	510
Olszyna	1 805	648	2 006	512	-200	462
Oława	1 931	784	1 732	258	199	601
Osiecznica	3 124	7 087	3 461	1 627	-337	11
Paszowice	1 767	675	1 711	246	56	17
Pęcław	2 027	516	1 961	101	66	626
Pielgrzymka	1 763	574	1 691	128	72	283
Platerówka	1 991	676	1 939	73	53	0
Podgórzyn	2 473	708	2 475	967	-3	640
Przeworno	1 612	439	1 575	97	37	23
Radwanice	2 203	777	2 056	267	148	382
Rudna	3 305	3 176	3 581	760	-276	0
Ruja	1 856	660	1 830	183	26	208
Siekierczyn	2 296	831	1 883	136	413	426
Stara Kamienica	1 702	577	1 759	258	-57	144
Stare Bogaczowice	2 081	608	1 711	298	370	210
Stoszowice	1 757	499	1 766	287	-8	237
Sulików	1 742	860	2 264	847	-522	878
Świdnica	1 691	784	1 774	242	-83	543

1	2	3	4	5	6	7
Udanin	1 915	625	2 231	738	-316	493
Walim	1 808	685	1 662	187	145	458
Warta Bolesławiecka	2 198	1 323	2 051	336	147	59
Wądroże Wielkie	1 749	639	2 063	477	-314	702
Wińsko	1 689	409	1 735	231	-46	96
Wisznia Mała	2 875	735	1 749	265	1 126	482
Zagrodno	1 661	654	1 704	188	-43	151
Zawonia	1 684	519	1 615	83	70	0
Zgorzelec	1 931	1 080	1 852	263	79	529
Złotoryja	1 826	919	1 883	285	-57	613
Żórawina	1 551	702	1 438	88	112	762
Żukowice	1 762	851	2 073	38	-311	60
Gminy miejsko-wiejskie	1 894	977	1 873	287	21	434
Bardo	1 644	661	1 492	98	152	145
Bierutów	1 524	539	1 643	251	-119	527
Bogatynia	3 915	3 049	3 724	458	191	752
Bolków	1 471	498	1 546	261	-76	749
Brzeg Dolny	2 034	1 302	1 938	275	97	816
Bystrzyca Kłodzka	1 573	692	1 655	123	-82	401
Chocianów	1 622	687	1 587	134	35	346
Głuszyca	1 600	784	1 762	85	-163	319
Góra	1 757	803	1 715	189	42	199
Gryfów Śląski	1 445	607	1 375	20	70	198
Jaworzyna Śląska	1 484	623	1 447	126	37	11
Jelcz-Laskowice	1 730	870	1 671	357	59	231
Kąty Wrocławskie	1 946	1 735	2 207	604	-261	77
Łądek Zdrój	1 748	813	1 731	89	17	380
Leśna	1 768	561	1 841	315	-72	287
Lubawka	1 533	537	1 502	136	31	104
Lubomierz	2 160	351	2 259	637	-99	280
Lwówek Śląski	1 819	783	1 873	496	-53	145
Mieroszów	1 922	894	1 780	255	142	731
Międzybórz	1 926	779	1 923	229	3	74
Międzylesie	1 739	498	1 715	144	24	48
Milicz	1 622	706	1 792	303	-170	393
Mirsk	1 883	553	1 824	193	59	201
Niemcza	1 781	756	1 654	130	127	76
Nowogrodziec	1 647	576	1 568	105	79	324
Oborniki Śląskie	1 578	957	1 461	146	117	286
Pieńsk	1 845	1 379	1 825	334	19	193
Polkowice	4 375	3 323	3 589	588	786	1 332
Prochowice	1 957	879	1 968	298	-11	315
Prusice	1 664	514	1 893	641	-230	885
Przemków	1 821	664	1 766	162	56	714
Radków	2 002	546	2 308	850	-306	887
Sobótka	1 627	840	1 584	195	42	323
Stronie Śląskie	1 692	803	1 613	261	80	366
Strzegom	1 772	991	1 936	335	-164	425
Strzelin	1 711	928	1 690	357	21	437
Syców	1 530	639	1 517	104	13	367
Szczytna	1 718	654	1 564	142	154	488
Ścinawa	1 857	647	1 769	378	88	657
Środa Śląska	1 954	1 204	2 131	505	-177	484
Świerzawa	1 800	644	1 915	438	-116	601
Święta Katarzyna	2 165	1 538	2 078	428	87	879
Trzebnica	1 451	688	1 435	178	16	218
Twardogóra	1 893	1 076	1 765	360	128	199
Wąsosz	1 732	619	1 710	261	21	378
Węglińiec	1 761	672	1 837	280	-75	329
Wiązów	1 564	541	1 615	63	-51	378
Wleń	2 084	647	1 924	374	160	100
Wołów	1 603	648	1 710	307	-107	710
Ząbkowice Śląskie	1 496	836	1 505	74	-9	239
Ziębice	1 525	560	1 558	134	-33	323
Złoty Stok	2 095	687	1 833	219	262	126
Żarów	1 914	1 098	1 822	280	93	828
Żmigród	1 573	537	1 563	192	10	546

Analizę sporządziła:
Magdalena Głowacz
Specjalista WIAS